

УДК 330.322.1

Єршова Г.В., канд. екон. наук, науковий співробітник
Інституту економіки та прогнозування НАН України

КОНКУРЕНТНІ ПОЗИЦІЇ УКРАЇНИ СЕРЕД КРАЇН СНД У ЗАЛУЧЕННІ ПРЯМИХ ІНОЗЕМНИХ ІНВЕСТИЦІЙ

Окреслено основні тенденції залучення прямих іноземних інвестицій у країнах СНД, проаналізовано стан та динаміку залучення ПІІ в економіку України та наведено основні стримуючі фактори активізації іноземних інвесторів у вітчизняній економіці; узагальнено основні рейтингові позиції України та їхній вплив на її конкурентоспроможність у залученні прямих іноземних інвестицій; досліджено досвід Росії та Казахстану у реформуванні інвестиційної сфери; дано рекомендації щодо поліпшення інвестиційного клімату в Україні¹.

К л ю ч о в і с л о в а: прями іноземні інвестиції, рейтингові позиції України, інвестиційний клімат, конкурентоспроможність.

Фінансова нестабільність на світових ринках капіталу провокує загострення конкуренції між країнами у залученні інвестиційних ресурсів. За експертними оцінками МВФ, обсяг активів для довгострокового інвестування інституційних інвесторів у світі становить понад 70 трлн дол. США [1], а обсяг світових прямих іноземних інвестицій у 2012 р. прогнозується на рівні 1,6 трлн дол. США [2]. Зважаючи на існуючу тенденцію перетікання інвестиційних ресурсів у країни, що розвиваються, зокрема і країни СНД, перед Україною стоїть важливе завдання – створення сприятливого інвестиційного клімату, що дасть можливість зайняти лідируючі позиції у залученні іноземних інвестицій.

Метою статті є визначення перспектив України серед країн СНД у залученні прямих іноземних інвестицій; розроблення рекомендацій щодо поліпшення її інвестиційного клімату.

Нещодавнє дослідження, проведене World Organization of Creditors (WOC), засвідчило зростаючу роль країн СНД у світовій економіці, на що вказує випередження динаміки зростання ВВП країн СНД порівняно із середньосвітовою. Зокрема, ВВП країн СНД у 2011 р. порівняно з попереднім роком зріс на 4,7%, а його частка у світовому ВВП досягла 4,3% (у 2000 р. вона становила 3,6%) [3]. Зважаючи на це та беручи до уваги те, що країни СНД мають значні внутрішні ринки, є всі підстави стверджувати, що у найближчій перспективі приплив іноземних інвестицій до цих країн збільшуватиметься, що у свою чергу загострить конкуренцію за їхнє залучення.

Нині лідируючі позиції серед країн СНД за прямими іноземними інвестиціями у структурі джерел фінансування інвестицій в основний капітал займають такі країни, як: Таджикистан (у 2010 р. частка коштів іноземних інвесторів у фінансуванні інвестицій в основний капітал становила 40%), Узбекистан (29%), Азербайджан (29%), Казахстан (27%) [4]. Україна ж, порівняно з іншими країнами співдружності, залучає незначні обсяги ПІІ, які до того ж останніми роками мають тенденцію до скорочення. Так, у вітчизняній економіці частка коштів іноземних інвесторів у структурі інвестицій в основний капітал у 2002 р. становила 5,6%, у 2005 р. – 5,0%, у 2010–2011 рр.

¹ Публікація підготовлена за виконання НДР "Вплив кризи на фінанси реального сектора економіки України та шляхи їх оздоровлення" (№ держреєстрації 0111U004209).

відповідно 2,3 і 3,1%. Значні зміни відбулися й у перерозподілі ПІІ серед видів економічної діяльності України.

Зокрема, якщо до 2006 р. основна маса прямих іноземних інвестицій зосереджувалася у виробничій сфері² (65,1% їхнього загального обсягу у 2006 р.), то починаючи з 2007 р., простежується стійка тенденція до перетікання інвестицій у фінансову діяльність та операції з нерухомим майном, оренду, інжиніринг та надання послуг підприємцям, сукупний обсяг яких у 2011 р. досяг 44,4% загальної суми прямих іноземних інвестицій, вкладених в економіку України. Серед основних факторів перетікання інвестицій у фінансову сферу можна назвати більшу прибутковість від капіталу та менші ризики, ніж при вкладенні у підприємства виробничої сфери.

Суттєвою перепорою на шляху активізації прямих іноземних інвестицій у вітчизняній економіці, за визначенням багатьох експертів та за результатами опитувань іноземних інвесторів, які працюють в Україні, є несприятливий бізнес та інвестиційний клімат. Результати дослідження Міжнародної фінансової корпорації³ на тему "Інвестиційний клімат в Україні: яким його бачить бізнес", оприлюднені у 2011 р., засвідчили, що основними перешкодами у сфері ведення бізнесу є: невідповідність ринковим умовам системи видачі дозволів, державного контролю та технічного регулювання. Зокрема, на технічне регулювання дозволів і перевірок вітчизняний бізнес щороку витрачає близько 1 млрд грн, на отримання дозволів – майже 2 млрд грн. Поряд з цим близько 10% доходів підприємств витрачається на неофіційні засоби взаємодії з державними органами, тобто на корупційні механізми (до речі, рівень бюрократії і корупції в Україні один із найбільших серед країн СНД). Серед основних причин гальмування процесу економічних реформ експертами було виділено повільні темпи прийняття змін на законодавчому рівні та незадовільне виконання ухвалених законів [5].

На думку іноземних інвесторів, суттєвою перешкодою під час ведення бізнесу в Україні є податкове законодавство, зокрема його надмірна складність, що додає бухгалтеру надто багато роботи. Зокрема, на оформлення всіх документів по податковій звітності в Україні бухгалтер витрачає близько 657 годин на рік, тоді як в країнах Європи та Центральної Азії ці процедури займають удвічі або навіть у чотири рази менше часу [6].

Сукупність цих та інших чинників зумовлює низькі позиції України у світових рейтингах, які в останні роки значно погіршилися. Так, за індексом глобальної конкурентоспроможності, який визначається Всесвітнім економічним форумом, Україна у 2011 р. зайняла 82 місце серед 142 країн. Серед країн СНД випереджаючи позиції порівняно з Україною займають: Естонія (33 місце), Литва (44 місце), Азербайджан (55 місце), Латвія (64 місце), Росія (66 місце), Казахстан (72 місце). У рейтингу сприятливості ведення бізнесу Україна, опустившись на три пункти, у 2012 р. посіла лише 152 місце серед 183 країн світу [7]; у рейтингу з відкриття бізнесу – 112 місце; захисту прав інвесторів – 111; забезпечення виконання контрактів – 44; отримання кредитів – 24; у рейтингу зі сплати податків – 181; з отримання дозволів на будівництво – 180 місце тощо [7].

За індексом економічної свободи Україна за період 2005–2012 рр. втратила понад 10 пунктів і у 2012 р. зайняла лише 163 місце (46,1 бала). Серед чинників низького рівня економічної свободи в Україні слід виділити низькі показники інвестиційної свободи (20 балів), фінансової свободи (30 балів) і надмірний рівень державних витрат (29,4 бали) [8].

Зважаючи на те, що основними критеріями, за якими інвестор обирає країну для реалізації бізнес-проектів, є прибутковість ведення бізнесу, безпека інвестицій та перспективність, можна відзначити, що Україна відповідає лише одному з них – при-

² До виробничої сфери віднесено промисловість, будівництво та діяльність транспорту та зв'язку.

³ Міжнародна фінансова корпорація є однією з організацій Групи Всесвітнього банку, яка здійснює інвестиції в приватному секторі.

бутковості. Вітчизняний ринок, який динамічно розвивається, може забезпечити набагато більшу прибутковість інвестицій, ніж сталі ринки економічно розвинених країн. В останні роки прямі іноземні інвестиції в розвинені країни переважно спрямовувалися на фінансування злиття, поглинання або реструктуризацію великих компаній, а не на будівництво нових об'єктів, які могли б стимулювати зростання економіки. Натомість інвестиції в країни, що розвиваються, до яких належить і Україна, переважно фінансують розвиток нових проектів. Водночас невідповідність України таким критеріям, як безпека інвестицій та перспективність, нівелює позитивний вплив від очікуваної прибутковості проектів, що стримує приплив іноземних інвестицій.

Як зазначалося вище, починаючи з 2006 р., темпи приросту прямих іноземних інвестицій мають тенденцію до зниження (рис. 1), що свідчить про втрату інтересу іноземних інвесторів до вітчизняної економіки.

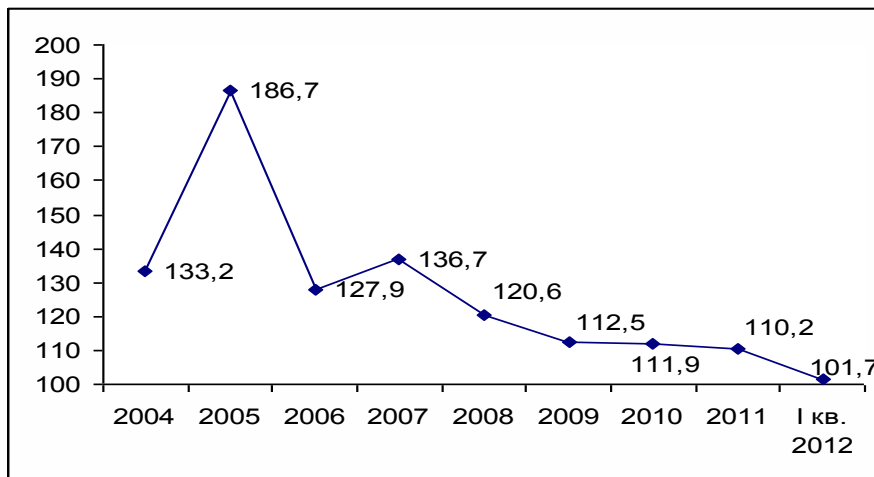

Рис. 1. Темпи зростання обсягів прямих іноземних інвестицій в Україну, % до початку року

Джерело: побудовано за даними Державної служби статистики України: [Електронний ресурс]. – Доступний з : <<http://www.ukrstat.gov.ua>>.

Відбулися зміни й у перерозподілі інвестицій серед країн-інвесторів, зокрема, якщо, наприклад, у 2004 р. частка інвестицій з США становила 15,6% від усього обсягу прямих іноземних інвестицій в економіку України, то станом на 31.12.2011 р. вона знизилася до 2,1%. Натомість суттєво зросли інвестиції з Кіпру (з 13,3% у 2004 р. до 25,6% станом на 31.12.2011 р.) [9], що на думку переважного числа експертів є нічим іншим як поверненням вітчизняного капіталу, раніше виведеного з країни в офшорні зони. Підтвердженням цього слугує динаміка прямих іноземних інвестицій із країни (за період 2004–2011 рр. інвестиції, які спрямовуються до Кіпру, зросли на 90,7 в. п. і на 31.12.2011 р. становили 91,9% загального обсягу прямих іноземних інвестицій з України). За окремими оцінками, з України після 1990 р. в офшорні зони було виведено близько 167 млрд дол. США, що більше ніж утричі перевищує суму вкладених у вітчизняну економіку прямих іноземних інвестицій [10].

Низькі конкурентні позиції України у залученні прямих іноземних інвестицій негативно позначаються на фінансуванні інвестиційної діяльності реального сектора за рахунок цього джерела. За період 2004–2011 рр. питома вага ПІІ, спрямованих у вітчизняну промисловість, зменшилася на 18,7 в. п. – до 31,3% у 2011 р. (табл. 1). Промислова перевага у залученні прямих іноземних інвестицій залишається у підприємств низьких технологічних укладів із сировинною спрямованістю, серед яких підприємства хімічної та нафтохімічної промисловості, металургійного виробництва (за

2004–2011 рр. частка ПІІ цих видів промислової діяльності зросла з 24,4 до 58,5% від загального обсягу прямих іноземних інвестицій, вкладених у переробну промисловість). Натомість наукомісткі та пріоритетні для розвитку вітчизняної економіки галузі втрачають конкурентні позиції у залученні ПІІ (наприклад, питома вага ПІІ у загальному обсязі іноземних інвестицій переробної промисловості, зосереджених у машинобудуванні, зменшилася з 19,1% у 2004 р. до 9,4% у 2011 р.

Таблиця 1

Питома вага окремих видів економічної діяльності у загальному обсязі прямих іноземних інвестицій в Україні за 2004–2011 рр., %

Показник	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Усього по економіці	100	100	100	100	100	100	100	100
Сільське господарство, мисливство, лісове господарство	3,3	3,4	2,4	2,6	2,8	2,2	2,1	1,8
Промисловість, у т. ч:	50,0	45,3	56,4	48,5	42,0	35,0	33,1	31,3
добувна промисловість	5,4	4,2	3,5	4,1	8,5	8,6	7,9	8,5
переробна промисловість	93,1	91,2	94,3	93,2	89,2	89,2	89,8	89,0
виробництво та розподілення електроенергії, газу та води	1,5	4,5	2,2	2,6	2,3	2,2	2,3	2,5
Будівництво	2,9	3,0	3,0	3,9	5,5	5,4	5,5	5,2
Діяльність транспорту та зв'язку	7,8	9,0	5,7	5,3	4,8	4,4	4,1	3,8

Джерело: Інвестиції зовнішньоекономічної діяльності : стат. зб. – К. : Державна служба статистики України, 2012. – С. 21–25.

Водночас Україна потребує суттєвого зовнішнього фінансування, що робить її вразливою до змін у настроях інвесторів. Для забезпечення підтримки інвесторів вона має неухильно проводити політику, спрямовану на забезпечення економічної стабільності і покращення інвестиційного клімату.

У рамках вирішення питання щодо покращення інвестиційного клімату в Україні у 2011 р. було розроблено і прийнято "Інвестиційну реформу України", основною метою якої визначено: активне залучення прямих іноземних інвестицій в економіку держави; формування позитивного інвестиційного іміджу України у світі; позиціонування України як фінансового, політичного та бізнес-центру Східної Європи [11]. Платформою для її реалізації обрано Національні проекти, зокрема такі, як: "Нова енергія", "Нова якість життя", "Нова інфраструктура", "Олімпійська надія 2022", "Вчасна допомога", виконання яких передбачено Програмою економічних реформ "Заможне суспільство, конкурентоспроможна економіка, ефективна держава".

Окремі проекти, заплановані в рамках реалізації Інвестиційної реформи України, уже втілюються в життя, зокрема впроваджується проект "Єдине інвестиційне вікно", що, зважаючи на зарубіжний досвід, матиме позитивний вплив на взаємовідносини з інвесторами. З метою ознайомлення іноземних інвесторів із потенціалом розвитку бізнесу в Україні проведено ряд роуд-шоу Національних проектів у різних країнах світу, створено Дорожню карту іноземного інвестора в Україні. Водночас, незважаючи на це, реформування інвестиційної сфери в Україні має фрагментарний характер, що знижує її ефективність.

Одним з основних недоліків інвестиційної сфери України, на наш погляд, є відсутність норм і принципів стратегічного планування та методології прогнозування інвестиційної діяльності як складової стратегічного планування розвитку держави. Заходи розвитку інвестиційної діяльності в Україні затверджуються відповідними державними цільовими програмами, які через їхнє хронічне недофінансування переважно виконуються не в повному обсязі, а невирішені питання переносяться у наступну державну програму [12, 13]. Водночас державні цільові програми розвитку інвестиційної діяльності націлені насамперед на перерозподіл державних ресурсів і не повною мірою розкривають потенціал ринкових інвестицій.

У розбудові та реформуванні інвестиційної сфери заслуговує на увагу досвід Казахстану, де проведені реформи дали змогу зайняти лідируючі позиції у залученні прямих іноземних інвестицій серед країн співдружності, а у структурі інвестицій в основний капітал іноземні інвестиції поступово заміщують власні джерела фінансування інвестицій підприємств (табл. 2).

Таблиця 2

**Частка іноземних інвестицій у фінансуванні інвестицій в основний капітал
Республіки Казахстан за 2006–2010 рр.**

Показник	2006	2007	2008	2009	2010
Усього інвестицій в основний капітал, млрд тенге	2824,5	3392,1	4210,9	4585,3	4652,5
у т.ч.:					
іноземні інвестиції, млрд тенге	569,4	622,5	1064,8	1697,5	1240,9
власні джерела підприємств, млрд тенге	1600,9	1656,1	1706,1	1491,4	1896,0
Частка іноземних інвестицій у структурі інвестицій в основний капітал, %	20,2	18,4	25,3	37,0	26,7
Частка власних джерел підприємств у структурі інвестицій в основний капітал, %	55,7	48,8	40,5	32,5	40,8

Джерело: Інвестиційна та будівельна діяльність Республіки Казахстан у 2006–2010 рр. : стат. зб. – Астана, 2011. – С. 13.

Передумовою реалізації інвестиційної реформи в Республіці Казахстан було визначення інвестиційних потреб та інвестиційних ресурсів держави, яке базувалося на довгострокових розрахунках та інвестиційних прогнозах, ув'язки динаміки економічних показників із внутрішніми та зовнішніми ресурсами, які здатна мобілізувати економіка країни [14]. Понад те, прогнози потреби у інвестиційних ресурсах та наявної ресурсної бази розроблялися не лише на рівні країни, але й деталізувалися до рівня окремих регіонів і видів економічної діяльності. Визначення інвестиційних потреб та потенціалу окремих регіонів і галузей дозволило більш чітко сформулювати стратегічний план інвестиційного розвитку країни, зокрема її регіонів, із визначенням джерел його фінансування.

Поряд із цим для більш тісного взаємозв'язку між макроекономічним, мезо- та мікрорівнем інвестиційної політики була створена розгалужена система інститутів розвитку, зокрема: Фонд розвитку підприємництва "Даму", Банк розвитку Казахстану, Інвестиційний фонд Казахстану, Державна корпорація із страхування експорту тощо, роль яких полягає у активізації економічного розвитку шляхом фінансової підтримки інвестиційних проектів у визначених державною пріоритетних видах економічної діяльності⁴.

Проведене нами дослідження засвідчило відсутність в Україні єдиної методологічної бази для визначення потреб у інвестиційних ресурсах для модернізації та розвитку економіки, внаслідок чого виникають значні розбіжності між оцінками експертів у необхідних обсягах інвестицій (за окремими оцінками, потреба в інвестиціях коливається від 100 до 300 млрд дол. США). Відсутні також єдині стандарти щодо регіональної політики розвитку інвестиційного простору, що дозволило б чітко сформулювати інвестиційну позицію регіону, визначити його інвестиційний потенціал та налагодити тісну співпрацю з центральними органами влади у сфері залучення інвестиційних ресурсів. До основних питань, які повинен включати стандарт регіонального розвитку інвестиційного простору, на нашу думку, можна віднести питання щодо інвестиційної стратегії регіону (області), механізмів підтримки інвесторів, механізмів поліпшення інвестиційного клімату, інформаційного супроводу інвестора та, що вкрай важливо, – механізмів захисту прав інвесторів.

⁴ Урядом Казахстану визначено 14 пріоритетних напрямів розвитку економіки країни, серед яких: нафтопереробна, гірничо-металургійна, хімічна, атомна, машинобудування, будівельна індустрія, інформаційні технології, космічна діяльність тощо.

Типова форма Інвестиційного паспорта, яка нині використовується областями та містами в Україні для інформування потенційних інвесторів щодо можливостей і пріоритетів регіону, не має належного інформаційного насичення і не дає чіткого уявлення про інвестиційний потенціал території. Основними структурними складовими Інвестиційного паспорта є: 1) офіційний розділ; 2) характеристика області; 3) інфраструктура регіону; 4) основні показники економічного та соціального розвитку; 5) довідкові дані для розрахунків та обґрунтувань; 6) соціальні питання; 7) найбільші підприємства області; 8) інша корисна інформація. Однак, на наше переконання, інформація, що наводиться у цих рубриках, не є інформативною для потенційного інвестора. Загалом у Інвестиційному паспорті області наводиться детальна інформація про історію, культуру та соціальну сферу, однак конкретна інформація щодо аналізу потенційного споживчого ринку із визначенням його кількісних показників там відсутня, як і інформація про механізми заохочення та взаємодії між місцевою владою та інвестором; не наведено інформації щодо внутрішнього інвестиційного потенціалу області (міста) та шляхів його реалізації тощо. Поряд із цим існують непоодинокі випадки, коли інформація в Інвестиційних паспортах області (міста) містить застарілі дані та не оновлюється вчасно, що свідчить про відсутність належної уваги до налагодження діалогу між місцевою владою та потенційними інвесторами.

У контексті налагодження тісної співпраці з іноземними інвесторами заслуговує на увагу досвід Росії, де в рамках проведення реформи щодо збільшення прямих іноземних інвестицій у 2011 р було створено Російський фонд прямих інвестицій (РФПІ), основним напрямом діяльності котрого є співфінансування інвестиційних проектів з іноземними інвесторами [15]. РФПІ створений як 100% дочірня структура Внешкономбанку, до якого держава спрямувала 10 млрд дол. США для здійснення прямих інвестицій в російську економіку. Фонд бере участь у проектах вартістю від 50 до 500 млн дол. США з часткою не більше 50%. Слід підкреслити, що основним напрямом діяльності фонду є підвищення ефективності виробництва і управління на підприємствах – лідерах економіки. Така співпраця обоюдно вигідна: по-перше, підприємства отримують не лише фінансові ресурси для проведення модернізації і розвитку виробництва, але й новітні зарубіжні технології та знання; по-друге, для іноземного інвестора партнерство з державним фондом слугує додатковою гарантією захисту прав власності, забезпечує інформаційну і правову підтримку його діяльності на малознайомому і ризиковому для ведення бізнесу ринку.

В Україні така схема взаємодії з іноземними інвесторами може здійснюватися через створення у Державній інвестиційній компанії окремого підрозділу, функціональними обов'язками якого буде реалізація інвестиційних проектів у реальному секторі економіки на засадах співфінансування.

Одним із важливих і поки що невирішених питань щодо активізації іноземних інвестицій є необхідність удосконалення законодавства в інвестиційній сфері України. Нині велика кількість законів та інших нормативно-правових актів, якими регулюються відносини в інвестиційній сфері, представляють розгалужену "правову павутину", яка заплутує потенційного інвестора і не сприяє розвитку бізнесу. Відсутність сталої, цілісної і взаємоузгодженої правової системи в інвестиційній сфері є одним із факторів, що впливає на міжнародні рейтинги України і послаблює її позиції у конкурентній боротьбі за іноземні інвестиції.

Разом із тим в останні роки інвестиційна діяльність перебуває під пильним наглядом вітчизняного уряду, ухвалено низку нормативно-правових актів, спрямованих на активізацію інвестиційного процесу в країні. Уряд України розробляє нову інвестиційну політику, яка, за словами прем'єр-міністра М.Азарова, буде націлена на ескалацію інвестиційної діяльності [16] в країні, котра реалізовуватиметься через значні преференції для інвестиційних проектів у пріоритетних галузях, що може стати каталізатором інвестицій, зокрема іноземних, в економіку України.

Поряд із цим, на наше переконання, слід досить обережно підходити до питання щодо надання пільг і преференцій суб'єктам господарювання. Зокрема, широко розповсюджена в Україні практика надання податкових пільг за відсутності чіткої державної політики щодо цього та контролю за їхньою ефективністю й цільовим використанням, не дала змоги розкрити весь потенціал такого механізму стимулювання розвитку підприємств. Незважаючи на проголошену інноваційно-інвестиційну модель розвитку, у промисловості перевага в одержанні пільг надавалася галузям перших технологічних укладів, зокрема чорній металургії, тоді як частка пільг для високотехнологічних галузей (наприклад машинобудування), що має забезпечувати перехід економіки на інноваційний шлях розвитку, була значно меншою [17].

Важливим питанням у наданні податкових пільг є також їхня ефективність. Пільга може бути неефективною навіть у тому випадку, коли надається та використовується за призначенням. З досвіду України можна виділити приклади, що наочно свідчать про невисоку ефективність надання податкових пільг, зокрема, маються на увазі результати функціонування вільних економічних зон у 90-х роках ХХ ст. Прикладом низької ефективності державної підтримки також можна назвати Програму "Українське вугілля", фінансові ресурси для реалізації якої замість стимулювання заходів щодо зниження собівартості вугільної продукції спрямовувалися (і спрямовуються) на погашення заборгованості із заробітної плати.

Варто зазначити, що в Україні законодавством не передбачений механізм контролю за цільовим використанням пільг та відповідальність підприємств і організацій за їхнє нецільове використання, внаслідок чого цим часто користуються платники податків. З інструменту фінансового оздоровлення пільги перетворилися на механізм викачування коштів із державного бюджету.

Через те, що пільги надаються в бюджетній та інших сферах економічної діяльності, при оподаткуванні будь-яка пільга має розглядатись насамперед як надання фінансової підтримки державою того чи іншого господарюючого суб'єкта для досягнення економічного результату. Тому в законодавстві мають бути передбачені критерії і види надання податкових пільг та зазначена ефективність їхнього використання, які б відповідали пріоритетам соціально-економічної політики держави. У свою чергу, досягнення максимального ефекту від державної підтримки високотехнологічних виробництв можливо досягти лише за рахунок переходу від підтримки цілих промислових секторів, що ототожнюються з високотехнологічними, до індивідуального підходу (окремих товаровиробників). Адресний підхід до фінансової підтримки промисловості досить поширений у світовій практиці і здійснюється на поворотній основі та під публічним контролем [17].

Висновки. Ефективний розвиток економіки України значною мірою залежить від її здатності залучати зовнішнє фінансування, зокрема прямі іноземні інвестиції. Загострення конкуренції між країнами у залученні прямих іноземних інвестицій диктує необхідність удосконалення інвестиційної сфери, розроблення механізмів ефективного регулювання руху інвестицій у межах визначеної національної економічної політики. Нині Україна знаходиться на шляху реформування інвестиційної політики, а її ефективність, на наш погляд, залежатиме від здатності забезпечити більш привабливі і стабільні умови для інвестування.

На шляху покращення інвестиційного клімату України головним завданням, яке повинно бути вирішене в найближчий час, є, на наш погляд, поліпшення макроекономічної кон'юнктури (зниження зовнішнього боргу держави, оптимізація державних витрат та зміцнення фінансового стану підприємств тощо), забезпечення політичної стабільності. Ці кроки піднімуть рівень довіри іноземних інвесторів до вітчизняної економіки та позитивно вплинуть на позиції України у світових рейтингах.

Поряд із цим до необхідних заходів щодо удосконалення інвестиційної політики слід віднести: впровадження довгострокового стратегічного планування інвестицій-

ної діяльності (в рамках стратегічного планування державних фінансів), спрямованого на реалізацію національних пріоритетів та проведення повномасштабної модернізації виробництва та інфраструктури; побудова розгалуженої системи інститутів розвитку, зокрема, реформування створеного у 2004 р. Банку реконструкції і розвитку та зосередження його діяльності на фінансовій підтримці реального сектора економіки; удосконалення механізму співфінансування інвестиційних проектів за рахунок державних коштів (щодо залучення до цих проектів іноземних інвесторів); удосконалення механізмів надання податкових пільг, зокрема, переходу до практики адресної фінансової підтримки суб'єктів господарювання із розробкою і впровадженням механізмів контролю за їхнім цільовим використанням та ефективністю; розроблення єдиних стандартів щодо регіональної політики розвитку інвестиційного простору та її ув'язка з інвестиційною політикою держави тощо. Наведені заходи дадуть можливість поліпшити інвестиційний клімат України і в перспективі збільшити приплив іноземних інвестицій у вітчизняну економіку.

Список використаних джерел

1. Процентные ставки и решения инвесторов: все просто [Електронний ресурс] / Международный валютный фонд. – Доступный з : <www.imf.org>.
2. 5–7% прогноз роста прямых иностранных инвестиций в мире в 2012 году [Електронний ресурс]. – Доступный з : <<http://woc-org.com/research/index.php?name=News&op=article&sid=31>>.
3. Анализ и прогнозы мировой экономики и экономик стран-участниц СНГ, а также сравнение динамики инвестиционного развития Казахстана с крупнейшими экономиками мира [Електронний ресурс]. – Доступный з : <<http://woc-org.com/research/index.php?name=News&op=article&sid=34>>.
4. Україна та країни СНД, 2010 : стат. зб. – К. : Державна служба статистики України, 2011. – С. 35.
5. IFC Survey "Investment Climate in Ukraine as Seen by Private Businesses", 2011 [Електронний ресурс]. – 108 р. – Доступный з : <http://www1.ifc.org/wps/wcm/connect/facbbf804b8692d9bf19bf6eac26e1c2/Ukraine-IC-Report_Nov2011_ENG.pdf?MOD=AJPERES&CACHEID=facbbf804b8692d9bf19bf6eac26e1c2>.
6. Іноземці розповіли, що їх лякає в українському бізнесі [Електронний ресурс]. – Доступный з : <www.expres.ua/news/2012/06/08/67778>.
7. "Ведення бізнесу 2012: Ведення бізнесу у більш прозорому світі" : доповідь [Електронний ресурс] / Світовий банк. – Доступный з : <<http://www.worldbank.org>>.
8. The Global Competitiveness Report 2011–2012 [Електронний ресурс]. – Доступный з : <http://www3.weforum.org/docs/WEF_GlobalCompetitivenessReport_2011-12.pdf>.
9. Інвестиції зовнішньоекономічної діяльності : стат. зб. – К. : Державна служба статистики України, 2012. – С. 16–19.
10. 30 триллионов долларов в оффшорной зоне принадлежат украинцам? [Електронний ресурс]. – Доступный з : <<http://thekievtimes.com/economics/6681-30-trillionov-dollarov-v-offshornoj-zone-prinadlezhat-ukraincam.html>>.
11. Інвестиційна реформа України [Електронний ресурс]. – Доступный з : <<http://www.ukrproject.gov.ua/page/investitsiina-reforma-v-ukraini>>.
12. Програма розвитку інвестиційної діяльності на 2002–2010 роки [Електронний ресурс]. – Доступный з : <<http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1801-2001-p/ed20090121>>.
13. Концепція Державної цільової економічної програми розвитку інвестиційної діяльності на 2011–2015 роки [Електронний ресурс]. – Доступный з : <<http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1900-2010-p>>.
14. Определение инвестиционной потребности и инвестиционных ресурсов Казахстана до 2015 года : в 5 т. – Астана, 2008.
15. Офіційний сайт Російського фонду прямих інвестицій [Електронний ресурс]. – Доступный з : <<http://rdif.ru>>.
16. Уряд визначив нову інвестиційну політику [Електронний ресурс]. – Доступный з : <http://www/kmu.gov.ua/control/publish/article?ert_id=245417319>.
17. Державний бюджет і бюджетна стратегія в умовах економічних реформ : у 4-х т. / ДННУ "Акад. фін. управління"; за заг. ред. М.Я.Азарова. – К., 2011. – Т. 1.: Стабілізація державних фінансів у контексті стратегії реформ. – 2011. – С. 176.

*Надійшла до редакції
30.07.2012 р.*